18.11.2026

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses Registrite ja Infosüsteemide Keskuse ümberkorraldamisega Riigi Digikeskuseks ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamisega“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõukohase määrusega ajakohastatakse Vabariigi Valitsuse 10 määruses asutuste ja sihtasutuse nimetusi ning asutuste ümberkorraldamisest tulenevalt viiteid ülesannete täitjatele. Muudatuste peamine põhjus on see, et Registrite ja Infosüsteemide Keskus korraldatakse alates 1. jaanuarist 2027 ümber Riigi Digikeskuseks ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus ühendatakse samal kuupäeval Riigi Infosüsteemi Ametiga. Samuti asendatakse määrustes nimetus Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus nimetusega Riigiside Sihtasutus. Lisaks jäetakse eelnõu kohaselt uurimisalluvust reguleerivast määrusest välja nimetus Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus ning pilvteenuse kasutamise turvameetmeid käsitleva määruse sõnastust muudetakse nii, et pilvteenuste kohta hinnangute koostamine on Riigi Infosüsteemi Ameti ülesanne. Eelnõuga isikute halduskoormust ei suurendata.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi digiriigi osakonna teenuste talituse nõunik Alar Teras (alar.teras@justdigi.ee). Seletuskirja koostamisel on kasutatud tehisarurakendust Copilot. Eelnõu toimetas keeleliselt Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Helen Noormägi (helen.noormagi@justdigi.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse 16. juuli 2026. a kabinetinõupidamise päevakorrapunktiga nr 3 „IKT reformist: Digiriigi Keskus (RIK, KEMIT, REMITK liitumisplaan) ja üleriigiline IKT juhtimisraamistik“.

Eelnõukohase määrusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 10 määrust, mille pealkirjad ja avaldamismärked on esitatud seletuskirja punktis 2.

Eelnõu on seotud Kliimaministeeriumi algatatud Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamisega“ eelnõuga[1].
Riigi Digikeskuse põhimäärus on vastu võetud justiits- ja digiministri 27. oktoobri 2026. a määrusega nr 38 (RT I, 29.10.2026, 15).
Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamise aluseks on justiits- ja digiministri 9. septembri 2026. a käskkiri nr 61 „Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ümberkorraldamine ja tegevuse lõpetamine“.

[1] https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/4051b29a-3e44-4c12-bd66-2b6288dedc1b

Sihtasutuse nime muutmise alus on justiits- ja digiministri 10. aprilli 2025. a käskkiri nr 26 „Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutuse põhikirja kinnitamine uues redaktsioonis ja nime muutmine“.

1.4. Määruse eesmärk

Määruse eesmärk on viia Vabariigi Valitsuse määrustes kasutatavad nimetused ja viited ülesannete täitjatele kooskõlla asutuste ümberkorraldamise järel kehtiva korraldusega. Eelnõukohase määrusega ei tehta asutuste ümberkorraldamise otsuseid. Nimetuste asendamise eesmärk ei ole muuta andmekogude pidamise sisulisi reegleid, andmete koosseisu ega isikute õigusi ja kohustusi.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 11 paragrahvist. Paragrahvidega 1–10 muudetakse Vabariigi Valitsuse 10 määrust ja §-ga 12 sätestatakse jõustumisaeg.

Eelnõu § 1. Vabariigi Valitsuse 23. detsembri 1996. a määrusega nr 319 „Justiits- ja Digiministeeriumi põhimääruse kinnitamine“ (RT I, 04.09.2026, 24) kinnitatud „Justiits- ja Digiministeeriumi põhimääruse“ punkti 54[1] alapunktis 4 asendatakse viide Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusele ning Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutusele viitega Riigi Digikeskusele ja Riigiside Sihtasutusele. Punkti 54[2] alapunktis 13 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega.

Eelnõu § 2. Vabariigi Valitsuse 7. detsembri 1999. a määruse nr 371 „Riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste riikliku registri asutamine“ (RT I, 21.03.2025, 23) punktis 2 ja lisa §-s 3 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Muudatus kajastab vaid asutuse uut nimetust ja registrisse andmete esitamise või registri pidamise muid tingimusi ei muudeta.

Eelnõu § 3. Vabariigi Valitsuse 3. juuli 2008. a määruse nr 111 „E-toimiku süsteemi asutamine ja e-toimiku süsteemi pidamise põhimäärus“ (RT I, 29.07.2026, 7) § 4 lõikes 3 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Muudatusega ajakohastatakse sättes nimetatud ülesannete täitja nimetust seoses keskuse ümberkorraldamisega. Eelnõukohase määrusega ei muudeta selle sätte muid tingimusi ega e-toimiku kasutamise korda.

Eelnõu § 4. Vabariigi Valitsuse 11. aprilli 2013. a määruse nr 60 „Politsei- ja Piirivalveameti ja Kaitsepolitseiameti vaheline uurimisalluvus“ (RT I, 16.09.2025, 19) § 2 lõike 2 punktis 5 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning jäetakse välja Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse nimetus. Esimene muudatus kajastab keskuse uut nimetust. Teine muudatus tehakse, kuna Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskus ühendatakse Riigi Digikeskusega.

Eelnõu § 5. Vabariigi Valitsuse 24. aprilli 2014. a määruse nr 60 „Huvide deklaratsioonide registri põhimäärus“ (RT I, 13.05.2026, 8) § 4 lõikes 1 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Asutuse nimetus viiakse tehtud ümberkorraldustega kooskõlla, kuid nimetatud sättes kirjeldatud ülesannete sisu ega deklaratsioonide esitamise kohustust ei muudeta.

Eelnõu § 6. Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2015. a määruse nr 17 „Jälitustoimingute infosüsteemi asutamine ja infosüsteemi pidamise põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 22) § 6 pealkirjaks saab „Riigi Digikeskuse pädevus“ ning sama paragrahvi lõikes 1 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Pealkirja ja sätte koos muutmine tagab terminoloogilise ühtluse. Nimetuse asendamisega ei laiendata keskuse pädevust ega muudeta jälitustoimingute tegemise või andmetele juurdepääsu aluseid.

Eelnõu § 7. Vabariigi Valitsuse 1. märtsi 2018. a määruse nr 19 „Kinnipeetavate, vahistatute, arestialuste ja kriminaalhooldusaluste andmekogu põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 29) § 4 lõikes 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Tegemist on andmekoguga seotud ülesannete täitja nimetuse ajakohastamisega. Eelnõukohase määrusega ei muudeta andmekogu andmete koosseisu, töötlemise eesmärke ega juurdepääsureegleid.

Eelnõu § 8. Vabariigi Valitsuse 28. septembri 2023. a määruse nr 87 „Riikliku süüteomenetluse biomeetriaregistri põhimäärus“ (RT I, 21.03.2025, 26) § 4 lõike 2 punktis 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega ning lühend RIK asendatakse määruses läbivalt lühendnimetusega „digikeskus“. Täisnimetuse ja lühendi üheaegne muutmine tagab, et kõik viited osutavad samale ülesannete täitjale. Lühendi asendamine ei muuda biomeetriaandmete töötlemise sisulisi aluseid, tähtaegu ega andmetele juurdepääsu tingimusi.

Eelnõu § 9. Vabariigi Valitsuse 3. jaanuari 2024. a määruse nr 1 „Võrgu- ja infosüsteemi turvameetmete nõuded ja nende kohaldamise ulatus pilvteenuse kasutamisel“ (RT I, 04.09.2026, 23) lisa „Näitlik kontrollküsimustik ja meetmete näidis“ punktist 3.5 jäetakse välja viide Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskusele. Lisa punkt 10 sõnastatakse uuesti nii, et Riigi Infosüsteemi Amet koostab igal kalendriaastal I osa punktides 4 ja 6 sätestatu kohta hinnangud kõige levinumate pilvteenuste, pakkujate või kasutusjuhtude kohta ning arvestab hinnangu andmisel ka I osa punktis 5 sätestatut. Muudatus kajastab Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse ühendamist Riigi Infosüsteemi Ametiga ning üheselt määratakse hinnangute koostaja.

Eelnõu § 10. Vabariigi Valitsuse 18. septembri 2026. a määruse nr 86 „Riigi koosloome keskkonna Sätla põhimäärus“ (RT I, 23.09.2026, 7) § 4 lõikes 2 asendatakse Registrite ja Infosüsteemide Keskuse nimetus Riigi Digikeskuse nimetusega. Muudatusega ajakohastatakse keskkonnaga seotud ülesannete täitja nimetust. Sätla kasutamise ja andmetöötluse muid tingimusi ei muudeta.

Eelnõu § 11. Määrus jõustub 1. jaanuaril 2027, et nimetusi ja ülesannete täitjaid puudutavad muudatused rakenduksid asutuste ümberkorraldamisega samal ajal. Jõustumisaja valiku põhjendused on esitatud seletuskirja punktis 6.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Mõjude hindamise ulatus ja sihtrühm. Vahetult puudutavad muudatused Justiits- ja Digiministeeriumi, Riigi Digikeskust, Riigi Infosüsteemi Ametit, Riigiside Sihtasutust,

asjaomaste andmekogude vastutavaid ja volitatud töötlejaid, uurimisasutusi ning pilvteenuste hinnanguid kasutavaid asutusi. Avalike teenuste kasutajaid puudutab eelkõige asutuste uute nimetuste kasutuselevõtt.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele. Nimetuste ajakohastamine parandab õigusselgust ja vähendab ebaselgust selles, kes määrustes nimetatud ülesandeid täidab. Asutustel tuleb vajaduse korral ajakohastada dokumente, juhiseid ja infosüsteemides kuvatavaid nimetusi. Mõju on ulatuselt piiratud ja tehnilist laadi ning seondub juba kavandatud ümberkorralduste rakendamisega.

Mõju inimeste õigustele, andmekaitsele ja halduskoormusele. Muudetakse üksnes asutuste nimetusi. Teenuste kasutamise tingimused jäävad samaks ja inimestele ei teki uusi taotluste, aruannete ega andmete esitamise kohustusi. Seega ettevõtjate ja inimeste halduskoormus ei kasva. Andmekogude puhul tuleb tagada ülesannete ja juurdepääsuõiguste järjepidevus, kuid eelnõukohase määrusega ei muudeta andmetöötluse sisulisi aluseid. Võimalik ebasoovitav mõju seisneb selles, et üleminekuajal võib esineda segadust kontaktandmetes või ülesannete jaotuses. Seda saab vähendada juhiste ja teabe ajakohastamise ning asutustevahelise koordineerimisega.

Muud mõjuvaldkonnad ja mõju olulisus. Nimetuste asendamine ei too kaasa olulist sotsiaalset mõju, mõju majandusele, keskkonnale, regionaalarengule, kohaliku omavalitsuse korraldusele ega välissuhetele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisel tuleb asjaomastel riigiasutustel viia kasutatavad nimetused ja viited ülesannete täitjatele uue korraldusega kooskõlla ning tagada teenuste ja andmekogude töö jätkumine.

Eelnõukohase määrusega ei kehtestata uusi tasusid, riigilõive ega tulude laekumise aluseid. Kohalikele omavalitsustele ei lisandu uusi ülesandeid ega otseseid rahalisi kohustusi. Asutuste ümberkorraldamisega seotud personali-, vara-, lepingu- ja investeerimiskulud tuleb eristada nimetuste ajakohastamise kuludest.

6. Määruse jõustumine

Määrus on kavandatud jõustuma 1. jaanuaril 2027. Kuupäev on seotud Registrite ja Infosüsteemide Keskuse Riigi Digikeskuseks ümberkorraldamise ning Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskuse Riigi Infosüsteemi Ametiga ühendamise ajaga. Ühine jõustumisaeg aitab vältida olukorda, kus määrustes on pärast ümberkorraldamist kasutusel varasemad nimetused või viited ülesannete täitjatele. Sihtasutuse varem muudetud nimi ajakohastatakse samas paketis. Eelnõukohast määrust ei kohaldata tagasiulatuvalt.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks ministeeriumidele ja Riigikantseleile ning arvamuse avaldamiseks RIA-le, RIK-ile, RIT-ile ja Riigiside Sihtasutusele.